

Sygn. akt II KK 247/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **N. S.**,
skazanego z art. 258 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 16 czerwca 2021 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt V K (...),

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

N.S. wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt V K (...),
został uznany za winnego tego, że:

1. w okresie od końca 2001 roku do grudnia 2005 roku, w W., brał udział w zorganizowanej grupie o charakterze zbrojnym, mającej na celu popełnianie przestępstw, w tym wprowadzania do obrotu środków odurzających i substancji psychotropowych, rozbojów, wymuszeń rozbójniczych, posiadania bez wymaganego pozwolenia broni i innych,

tj. przestępstwa z art. 258 § 2 k.k., za które wymierzono mu karę 4 lat pozbawienia wolności;

2. w bliżej nieustalonym dniu, w drugiej połowie 2004 roku, w W., wprowadził do obrotu znaczną ilość substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości nie mniejszej niż 0,5 kg,

tj. przestępstwa z art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności, 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 złotych oraz nawiązkę w wysokości 2000 złotych na rzecz NZOZ „M.” Ośrodek Rehabilitacyjno - Readaptacyjny G., G.

Sąd Okręgowy na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k., połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzył oskarżonemu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania (art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 424 § 2 k.p.k., art. 163 k.p.k.), a także zarzut rażącej niewspółmierności kary – wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania, względnie obniżenie wymiaru kary łącznej do 2 lat.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 8 października 2018 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że ilość narkotyków wskazaną w opisie czynu z pkt. II określił z „nie mniejszej niż 0,5 kg” na „416,8 g”, a orzeczoną za ten czyn karę obniżył do 2 lat i 9 miesięcy, a następnie wymierzył karę łączną w takim właśnie wymiarze. Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego wyrokiem z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt II KK 186/19, uchylił wyrok Sądu odwoławczego w części dotyczącej kary łącznej i w tym zakresie sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 1 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył prawomocne kary pozbawienia wolności orzeczone za dwa przypisane N.S. przestępstwa i w ich miejsce wymierzył karę łączną 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, który sformułował następujące zarzuty rażącej obrazy przepisów prawa:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez brak realizacji obowiązków spoczywających na Sądzie drugiej instancji, co polegało na nienależytym rozpatrzeniu zarzutów naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., podniesionych w apelacji wywiedzionej przez obrońcę skazanego - adw. Ł. H. i przedstawieniu w tym zakresie ogólnikowej, niewystarczającej argumentacji, świadczącej o zaaprobowaniu rażącego uchybienia przepisom postępowania, polegającego na dowolnej oraz sprzecznej ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a także nieobiektywnej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, rozstrzyganiu niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść N.S. oraz błędnym ustaleniu okoliczności stanu faktycznego w sprawie, co w żadnym stopniu nie realizowało rzeczywistej kontroli instancyjnej, które to uchybienie skutkowało utrzymaniem w mocy rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, a w konsekwencji pociągnięciem skazanego do odpowiedzialności karnej;

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) w zw. z art. 91 ust 2 Konstytucji RP w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez sporządzenie przez Sąd odwoławczy uzasadnienia wyroku na formularzu UK 2, co naruszyło prawo do obrony N. S., bowiem nie był on w stanie wystarczająco zapoznać się z argumentacją Sądu przemawiającą za utrzymaniem w mocy rozstrzygnięcia, na mocy którego został on pociągnięty do odpowiedzialności karnej, co nie odpowiadało wymogom rzetelnego procesu przewidzianym w Europejskiej Konwencji Praw o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, mającej pierwszeństwo w stosowaniu przed ustawą - Kodeks postępowania karnego, który to akt przewiduje w art. 99a § 1 k.p.k. obowiązek sporządzenia uzasadnienia na przedmiotowym formularzu, co skutkowało niezasadnym pociągnięciem skazanego do odpowiedzialności karnej.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy – dla porządku - przypomnieć, że Sąd Apelacyjny w (...) ponownie rozpoznawał przedmiotową sprawę w związku z wyrokiem Sądu Najwyższego z

dnia 12 grudnia 2019 r. , którym został uchylony wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 października 2018 r. „w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności” i w tym zakresie przekazano sprawę sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. Sąd zaś, któremu przekazano sprawę do ponownego rozpoznania, orzeka – co do zasady – w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie (art. 442 § 1 k.p.k.). Prawomocne natomiast rozstrzygnięcie w zakresie winy skazanego, co do przypisanych mu przestępstw, nie zostało – jak dotychczas – wzruszone. Nie dziwi zatem stanowisko Sądu, wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że Sąd Apelacyjny „wobec prawomocności horyzontalnej wyroku w stosunku do N. S. w zakresie winy, a także orzeczenia kar jednostkowych za przypisane mu czyny, związany był przy rozpoznawaniu apelacji obrońcy oskarżonego stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy we wskazanym orzeczeniu i zakresem przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym” i wobec tego odstąpił od oceny zarzutów zawartych w apelacji obrońcy co do winy i kar jednostkowych, uznając je na tym etapie postępowania za bezprzedmiotowe.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu należy zauważyć, że w orzecznictwie wskazuje się, iż „kasacja od wyroku sądu odwoławczego, utrzymującego lub zmieniającego wyrok sądu pierwszej instancji zapadły po ponownym rozpoznaniu sprawy w zakresie dotyczącym wymiaru kary, (...) będzie musiała ograniczyć się do kreowania zarzutów rażącego naruszenia prawa do jakiego doszło na etapie postępowania sądowego, toczącego się dopiero po uchyleniu rozstrzygnięcia o karze. Skarżący nie będzie natomiast mógł wskazywać uchybień, jakich dopuścił się sąd odwoławczy, utrzymujący w mocy rozstrzygnięcie w przedmiocie przypisania oskarżonemu sprawstwa i winy, nawet jeżeli do takich uchybień by doszło. Kasacja od wyroku sądu odwoławczego wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy w zakresie dotyczącym kary, może być zatem skuteczna jedynie wówczas, gdy skarżący podniesie zarzut rażącego naruszenia prawa przez ten sąd, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w przedmiocie kary, nie zaś w kwestii winy oraz gdy podniesie zarzut nieuwzględnienia reguły z art. 440 k.p.k.” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r., III KK 46/06, OSNKW 2008/4/24*). Wprawdzie wyrażany jest także odmienny pogląd, jednak wynika on z dostrzeżenia tego, że zgodnie z art. 519 k.p.k. kasacja przysługuje od orzeczenia kończącego postępowanie, co ma uzasadniać przekonanie, że „w wypadku uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji w zakresie orzeczenia o karze, przy utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku co do winy, rozstrzygnięcie sądu odwoławczego w zakresie winy oskarżonego może być poddane kontroli kasacyjnej dopiero po uprawomocnieniu się wyroku sądu odwoławczego rozstrzygającego co do kary wymierzonej oskarżonemu” (*postanowienie Sądu*

Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012 r., V KZ 79/11, OSNKW 2012/3/31; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2013 r., V KK 208/13, LEX nr 1350337). To drugie stanowisko wynika z problemu niewspółczesności wniesionych kasacji, w których uwzględnienie jednej z nich i uchylenie orzeczenia Sądu odwoławczego co do kary uniemożliwia rozpoznanie drugiej kasacji, w której podnoszone są zarzuty związane z przypisaniem skazanemu winy. Takie sytuacje wynikają z braku dobrej praktyki polegającej na oczekiwaniu w ramach postępowania okołokasacyjnego na upływ terminu do wniesienia kasacji przez strony przed ich przekazaniem do Sądu Najwyższego. Poza sporem jest to, że skazany mógł skarżyć pierwszy wyrok sądu odwoławczego, który w momencie jego wydania był prawomocny i kończył postępowanie w sprawie – taka kasacja została zresztą faktycznie wniesiona, jednak postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2020 r. (II KK 267/19), na podstawie art. 531 § 1 k.p.k., pozostawiono ją bez rozpoznania. To zaś sprawia, że obecnie nie można skutecznie podnosić zarzutów dotyczących sprawstwa i winy w kasacji od drugiego orzeczenia Sądu odwoławczego, wydanego w postępowaniu, w którym zakres kontroli instancyjnej został ograniczony co do zasady wyłącznie do płaszczyzny wymiaru kary. W konsekwencji (choć – co trzeba przyznać – nie jest to sytuacja ani typowa, ani pożądana) obrońca skazanego może podnosić jedynie zarzuty co do weryfikacji poprawności rozstrzygnięć o karze i środkach karnych, nie zaś co do sprawstwa i winy. Z tego względu Sąd Najwyższy nie podzielił zarzutu kwestionującego jakość kontroli instancyjnej w odniesieniu do zarzutów apelacyjnych wskazujących na naruszenie przez Sąd Apelacyjny w (...), przy pierwszym rozpoznaniu sprawy - art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., albowiem Sąd ten nie miał takiego obowiązku.

Na marginesie należy dodatkowo wskazać, że w kasacji nie podniesiono np. zarzutu obrazy art. 440 k.p.k., który obliguje sąd odwoławczy do zmiany zaskarżonego wyroku na korzyść oskarżonego lub jego uchylenia, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, jeżeli utrzymanie takiego wyroku w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe z uwagi na naruszenie przez sąd przepisów prawa.

Nie zasługuje na uwzględnienie również drugi zarzut. Sporządzenie uzasadnienia sądu odwoławczego na urzędowym formularzu stanowi ustawowy wymóg wynikający z treści art. 99a § 1 k.p.k., do którego sądy powinny się co do zasady stosować. Sama zresztą forma uzasadnienia nie determinuje jego jakości w świetle obowiązków wynikających – na etapie postępowania odwoławczego – z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. W kontekście standardów wypracowanych na gruncie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, na które powołuje się autor kasacji, należy zauważyć, że w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka akcentuje się wprawdzie potrzebę wskazania

przez sądy motywów podjętych decyzji, jednakże Państwa-Strony Konwencji mają przyznaną daleko idącą swobodę w doborze środków gwarantujących standard rzetelnego procesu (zob. *J. Mierzińska-Lorencka, Kodeks postępowania karnego. Komentarz do nowelizacji 2019, Warszawa 2020, teza 5 do art. 99a i powołane tam orzecznictwo ETPC*). Z całą pewnością gwarancji tej nie narusza sam obowiązek sporządzania uzasadnień na urzędowych formularzach, a zagadnienie poziomu merytorycznego części motywacyjnych wyroków sporządzonych w tej formie powinno każdorazowo podlegać analizie. Na koniec tej części rozważań należy stwierdzić, że autor kasacji nie ma racji wskazując, iż akcentowane przez niego uchybienie skutkowało „niezasadnym pociągnięciem skazanego do odpowiedzialności karnej”. Stwierdzenie to jawi się jako wręcz nielogiczne w świetle oczywistego faktu, że uzasadnienie Sądu odwoławczego sporządza się po wydaniu wyroku i w tym sensie ma ono charakter wtórny względem podjętego przez ten Sąd rozstrzygnięcia co do kontrolowanego wyroku Sądu *meriti*. Tym bardziej sama forma uzasadnienia nie może mieć wpływu na treść wyroku Sądu drugiej instancji.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., obciążając skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.